

Vilniaus Žemynos gimnazija

Gabių mokinių istorinis ugdymas (-sis): idėjos ir patirtis

Istorijos mokytoja ekspertė
Žaneta Vaškevičienė

2013-04-12

PERSPEKTYVA

Ateities visuomenė – idėjų visuomenė

Žinios beviltiškai greitai sensta

Visuotinio kompiuterinio raštingumo amžiuje žinojimas nebėra vertybė

Paprasti intelektiniai gebėjimai nebėra tokia vertybė, kokia buvo anksčiau

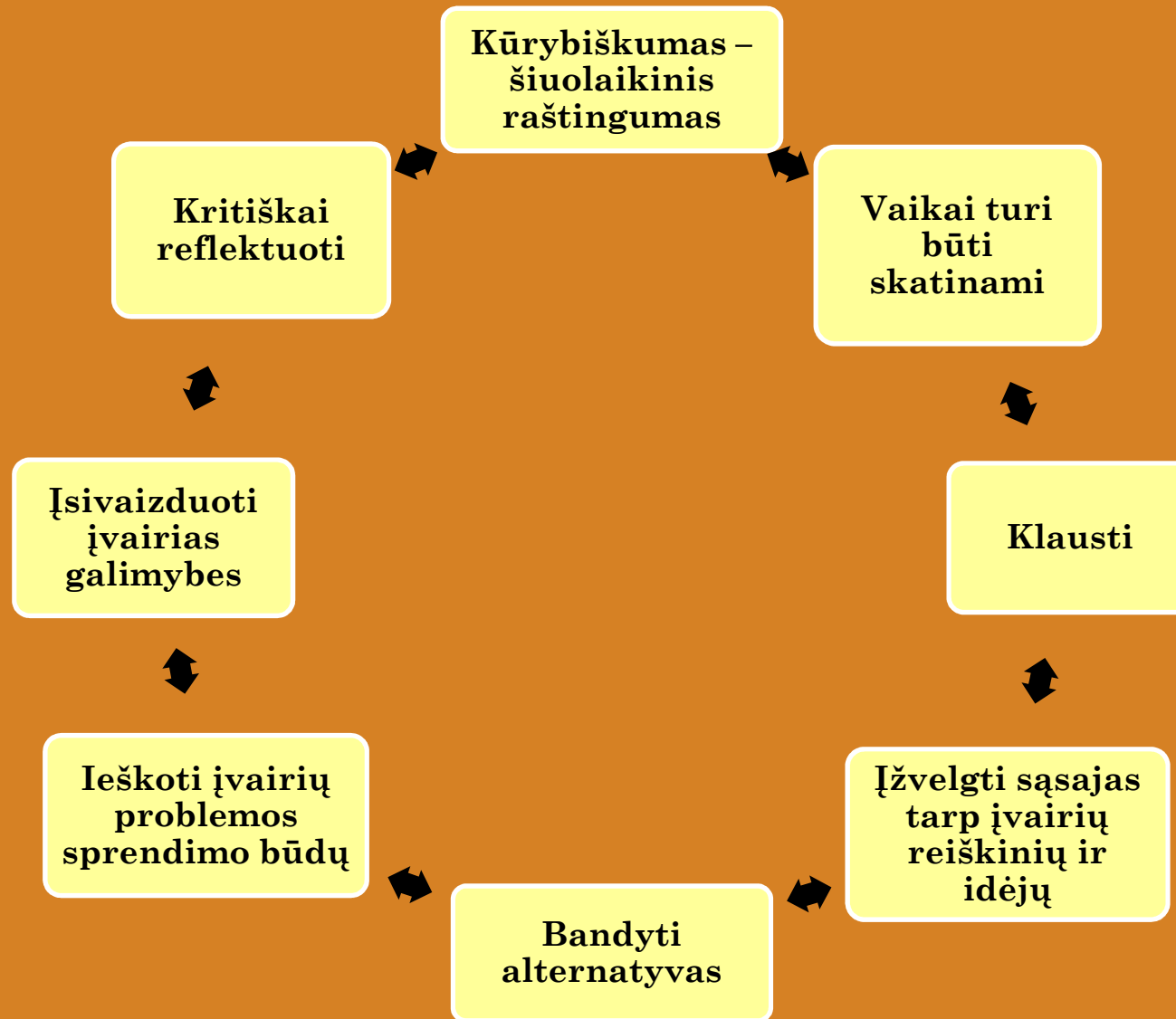
Žmogaus darbą, smegenų veiklą perima kompiuteris

Tai, ko kompiuteris negali padaryti, bus svarbiausias XXI a. Ištekliu

Gebėjimas ugdyti vaizduotę ir skatinti kūrybiškumą – ateities visuomenės svarbiausias konkurencinis pranašumas

Lietuvos švietimo strategija 2013 – 2022 m.

KŪRYBIŠKUMAS – ugdymo tikslas

Laikai keičiasi ir
mes keičiamės su
jais

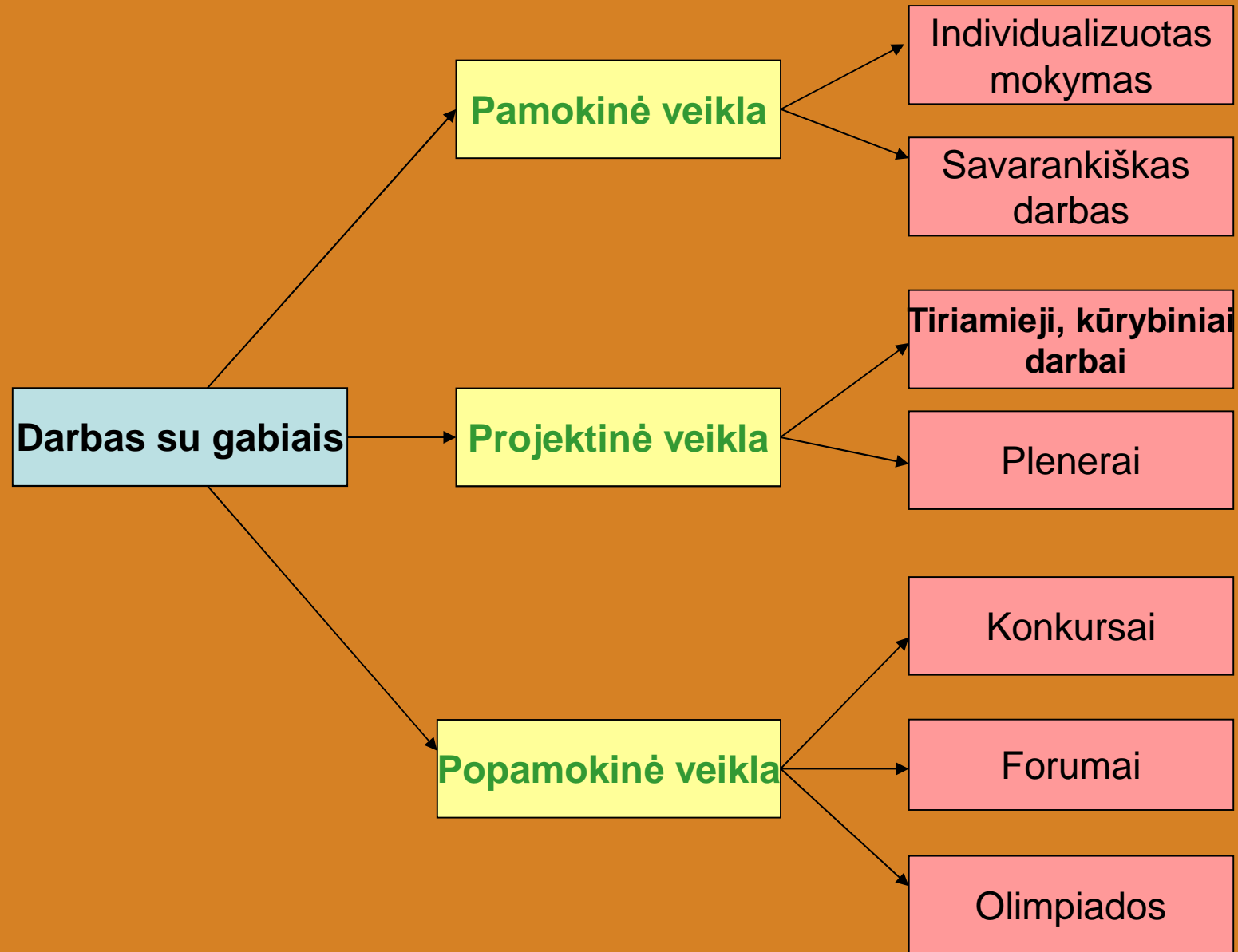
Senovės romėnai

Pagal Andreas Helmke knygą „Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas”(2012) išskiriami šie svarbiausi mokytojo bruožai:

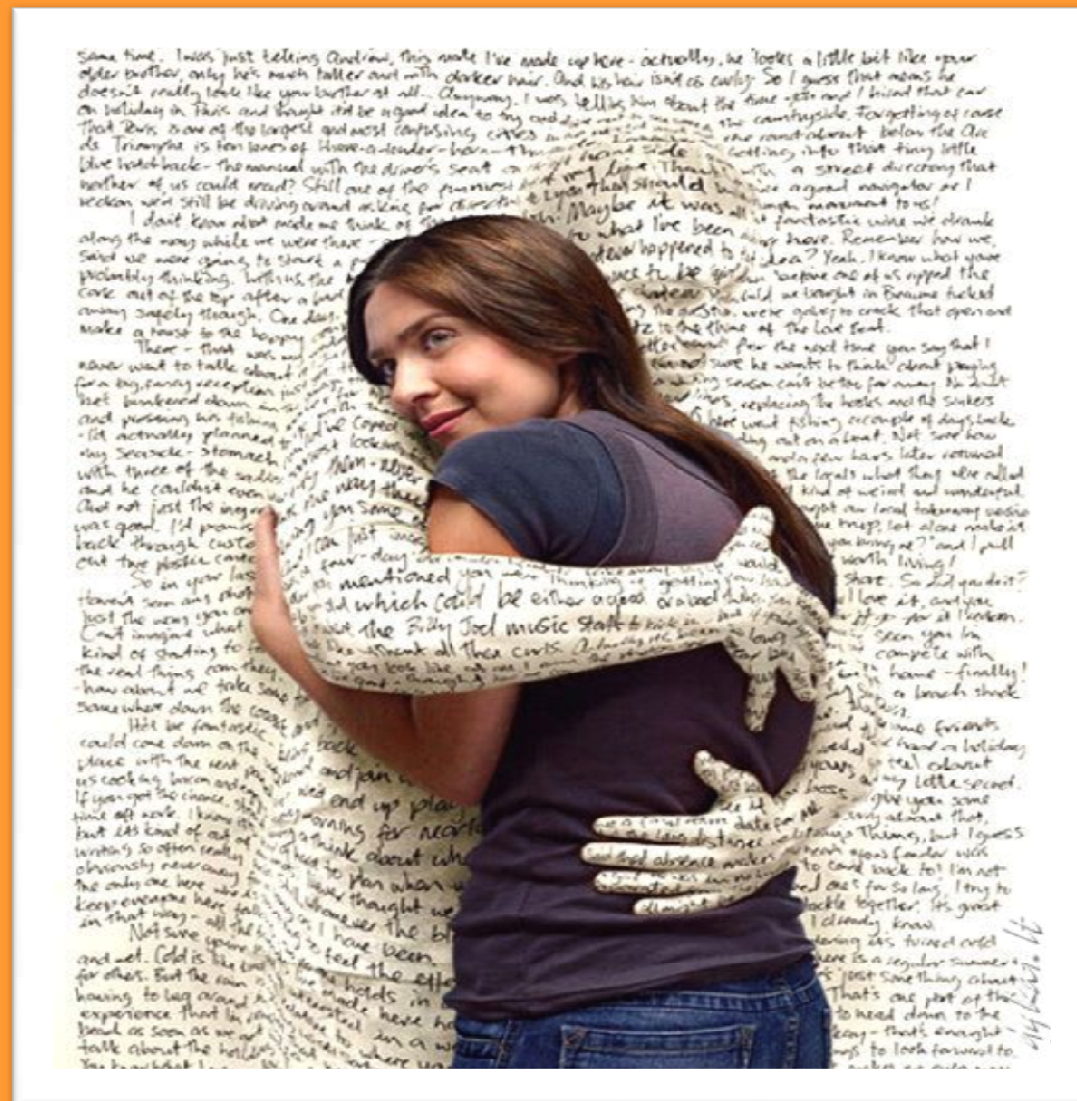
- ☺ džiaugsmas bendraujant su jaunimu;
- ☺ gebėjimas aktyviai spręsti kylančias problemas;
- ☺ atsakingumas;
- ☺ humoras;
- ☺ baimių toleravimas;
- ☺ žinių ir informacijos poreikis;
- ☺ balsas;
- ☺ pasirengimas kovoti susidūrus su įvairiomis socialinėmis ir komunikacinėmis situacijomis;
- ☺ lankstumas;
- ☺ socialinis jautrumas;
- ☺ nusiteikimas sunkiai dirbti;
- ☺ didaktinis sumanumas;
- ☺ tikrumas ir pasitikėjimas savimi viešai kalbant;
- ☺ gebėjimas atsipalaiduoti ir ilsėtis;
- ☺ raiškos gebėjimai;
- ☺ stabilumas, kai yra didelė emocinė įtampa;
- ☺ gebėjimas sudominti;
- ☺ draugiškumas ir nuoširdumas;
- ☺ gebėjimas racionaliai dirbti;
- ☺ atsparumas stresui;
- ☺ profesinis idealizmas.

Darbo su gabiais mokiniais sistema

Gabių mokinių ugdymas per pamoką

**Siekiamo, kad „nestandartinio mąstymo“,
itin gabūs mokiniai gautų daugiau
dėmesio ir kokybiškesnį ugdymą.**

Gabių
mokinių
kompetencijas
stiprina:

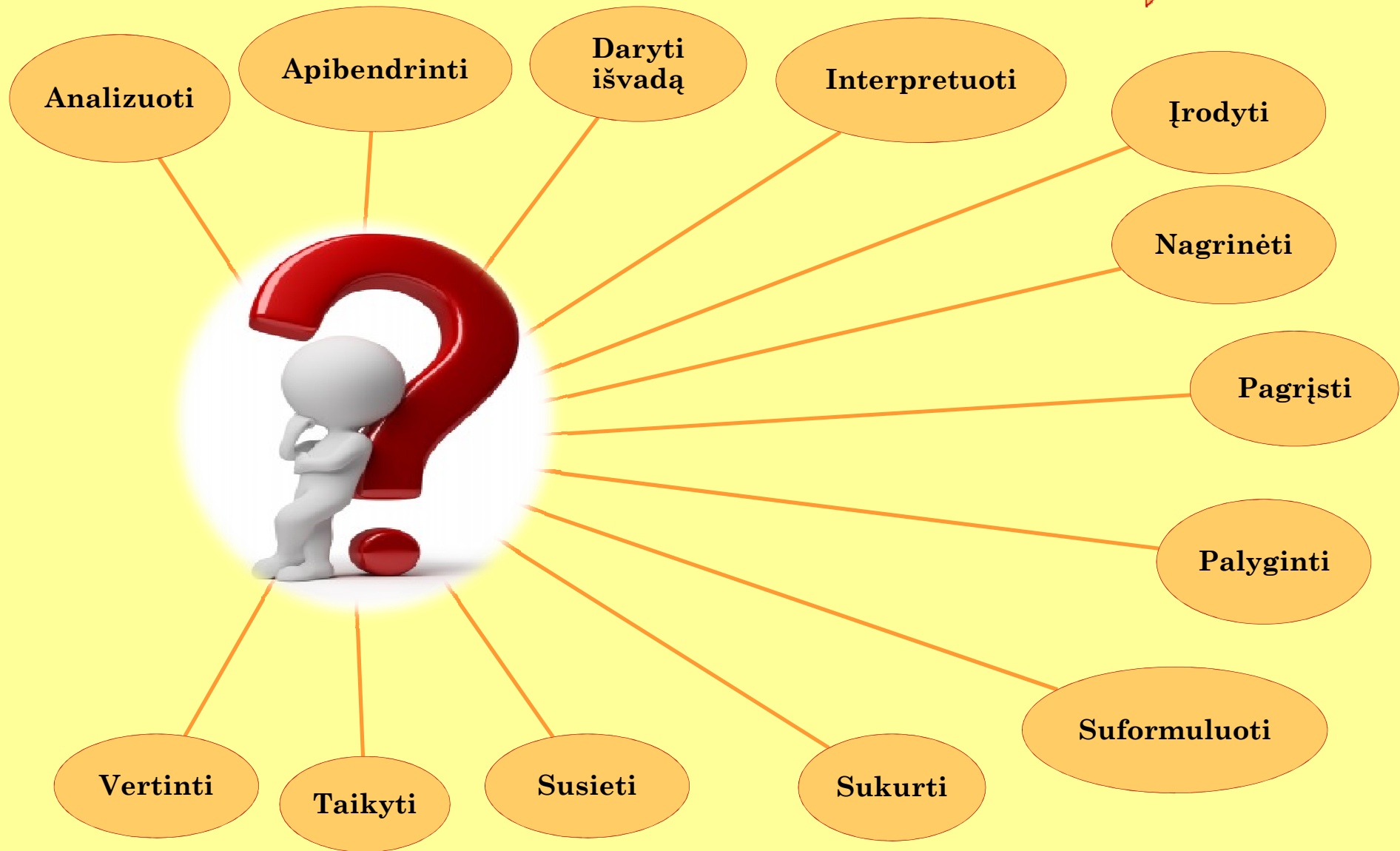
Pateikčių
naudojant IKT
kūrimas

Įdomesnių,
originalesnių
užduočių
kūrimas ir
pateikimas
mokiniam

Netradicinės
pamokos

Raktiniai žodžiai, kuriant užduotis gabiems mokiniams:

Galimi testų kūrimo pavyzdžiai

Skaudžiausias pasaulinės ekonominės krizės politinis padarinys buvo:

A industrializacija ir kolektyvizacija SSRS;

B išaugęs komunistinis judėjimas;

C A.Hitlerio atėjimas į valdžią Vokietijoje;

D žlugusi verslo laisvės idėja.

Galimi testų kūrimo pavyzdžiai

Kuri iš šių uždavinių Lietuvos persitvarkymo sąjūdis kėlė savo veiklos pradžioje?

A Atkurti Lietuvos suverenitetą ir legalizuoti lietuvių kalbą.

B Gauti tarptautinį pripažinimą ir užtikrinti Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą.

C Gražinti tautinę simboliką ir reikalauti iš Maskvos pripažinti Lietuvos aneksijos faktą.

D Suvienyti Lietuvos politines partijas ir priimti Lietuvos Konstituciją.

Galimi testų kūrimo pavyzdžiai

Kuriame iš šių teiginių Maskvos valdžia išsakė savo nuomonę apie Baltijos kelią?

A Lietuvos statusas yra rimta tarptautinė problema.

B Lietuva turi būti juridiskai sugražinta į SSRS.

C Organizatoriai įkaitino nuotaikas iki nacionalistinės isterijos.

D SSRS vyriausybė sutinka pripažinti Lietuvos okupaciją.

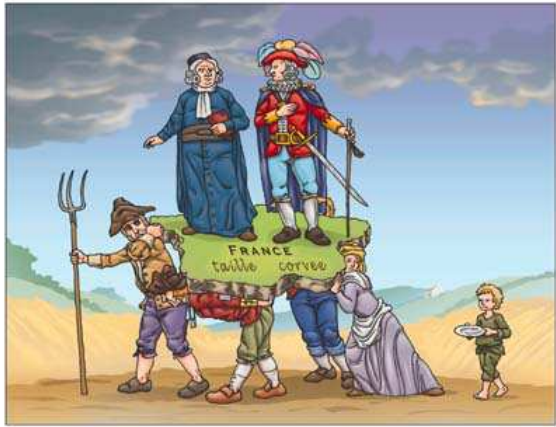

Vasario 16-osios paminėjimas Orelių pradžios mokykloje

Užduotis: Iki 1926 m. kaip vals-tybinė šventė buvo pažymima ge-gužės 15 d., kai Steigiamasis sei-mas paskelbė demokratinę Lietuvos Respubliką. Padiskutuokite, kodėl po 1926 m. imta švęsti vasario 16-tąją?

Karikatūrų nagrinėjimas

A (patenkinamojo pasiekimų lygio mokiniams)

Kokį istorinį laikotarpį atspindi karikatūra?
Kokia karikatūros pagrindinė mintis?

B (pagrindinio lygio mokiniams)

Ką simbolizuoja žmonių figūros?
Kas yra nešami žmonės? Kodėl juos reikia nešti?
Kada Prancūzijoje pasikeitė ši padėtis? Kas tai nulėmė?
Kaip su šia karikatūra yra susijęs šūkis: „Laisvė, lygybė, brolybė“?

Karikatūrų nagrinėjimas

C (aukštesnio pasiekimų lygio mokiniams)

?

D. Tema „Didžioji Prancūzijos revoliucija”

?

?

Dirbdami grupėmis gabūs mokiniai:

Nagrinėja
sudėtingesnes
užduotis

Kelia
probleminius
klausimus

Diskutuoja
(debatai raštu,
vaidmenų
žaidimai,
istorinis
teismas)

OLIMPIADOS

RUOŠIANT MOKINIUS ISTORIJS OLIMPIADOMS...

- Stengtis išlaikyti pusiausvyrą tarp žinių ir gebėjimų.
- Stiprinti istorijos šaltinio skaitymo įgūdžius.
- Daugiau dėmesio skirti žinių taikymo ir problemų sprendimo gebėjimams.
- Mokyti suprasti įvairiuose istoriniuose šaltiniuose, istorikų tekstuose esančią informaciją ir tinkamai ją vertinti atsakant į nagrinėjamus klausimus.
- Ugdyti gebėjimą iš įvairių pozicijų paaiškinti istorinę visuomenės praeitį, jos kaitos priežastis.

RUOŠIANT MOKINIUS ISTORIJS OLIMPIADOMS...

Stebėti istorijos olimpiadų užduočių, sąlygų, formuluočių kaitą ir tendencijas.

Sudėtingesnių sąlygų pavyzdžiai

Remdamiesi šaltiniu ir žiniomis, parašykite dvi išvadas, apibūdinančias.....

Palyginę šaltinių A ir B turinį, nurodykite du požymius, kuriais šaltinis A skiriasi nuo B.

Palyginę šaltinius, paaiškinkite, kuo šaltinis B iš esmės skiriasi nuo kitų šaltinių. Kokios priežastys lėmė šio skirtumo atsiradimą?

Remdamiesi šaltiniais, įvertinkite...

RUOŠIANT MOKINIUS ISTORIJOS OLIMPIADOMS...

Tobulinti esė rašymo įgūdžius.

Esė struktūrinės dalys:

- Įžanga (problemos kėlimas, suintrigavimas)
- Temos plėtojimas (problemos skaidymas dalimis, argumentacija jos parėmimas citatomis, vaizdiniais)
- Išvados (pagrindinis akcentas)

Vertinama:

- Aiškus dėstymo struktūravimas
- Įvadas į temą, t.y. problemos ir jos daugiaspektiškumo supratimas ir formulavimas, pateiktų šaltinių ryšys su nagrinėjama problema
- Savų žinių pritaikymas
- Šaltinių naudojimas informacijai gauti
- Išvadų formulavimas, sprendimo pagrindimas.

Projektinė veikla

**Forumas „Politinė
kultūra Lietuvoje“**

**Gabių mokinių
pleneras**

**Mokinių
kūrybiniai,
tiriamieji darbai**

Forumas „Politinė kultūra Lietuvoje”

Tikslas – ugdyti politiškai aktyvią asmenybę, gebančią gyventi demokratinėje, pilietinėje visuomenėje

Uždaviniai:

- skatinti toleranciją
- ugdyti pakantumą kito asmens nuomonei, kritinį mąstymą
- skatinti iniciatyvumą

Forumo I dalis

Moksleiviai dalyvauja debatuose turėdami vaidmenis, t.y. jie atstovauja Lietuvos socialdemokratų partiją, Tėvynės sąjungą, liberalų ir centro sąjungą, valstiečių liaudininkų sąjungą, darbo partiją, žiniasklaidos atstovus. Debatų metu moksleiviai remiasi partijų programomis, išsako „savo“ nuomonę numatyta tema.

Forumo II dalis

Moksleiviai „nusiima” kaukes, atsipalaiduoja nuo savo vaidmenų, pabendrauja su moderatoriumi (politiką ar politologu), išsako savo vertinimus, nuomonę forumo tema.

Pleneras „Darbas su gabiais mokiniais“

Socialiniai mokslai

EKSKURSIJA

„SENASIS VILNIUS“

Tikslas - remiantis asmenine patirtimi, įgyti gilesnių istorijos, geografijos dalyko žinių ir kompetencijų.

Uždaviniai:

Plačiau supažindinti mokinius su Vilniaus miesto istorija, architektūros stilių istorija, kultūros paminklais, esančiais Vilniaus mieste.

Padėti pasirinkti ekskursijos objektus, surinkti ir apibendrinti informaciją apie pasirinktus objektus bei sudaryti ekskursijos maršrutą. Stiprinti mokinių pilietines ir komunikacines kompetencijas.

Darbo formos:

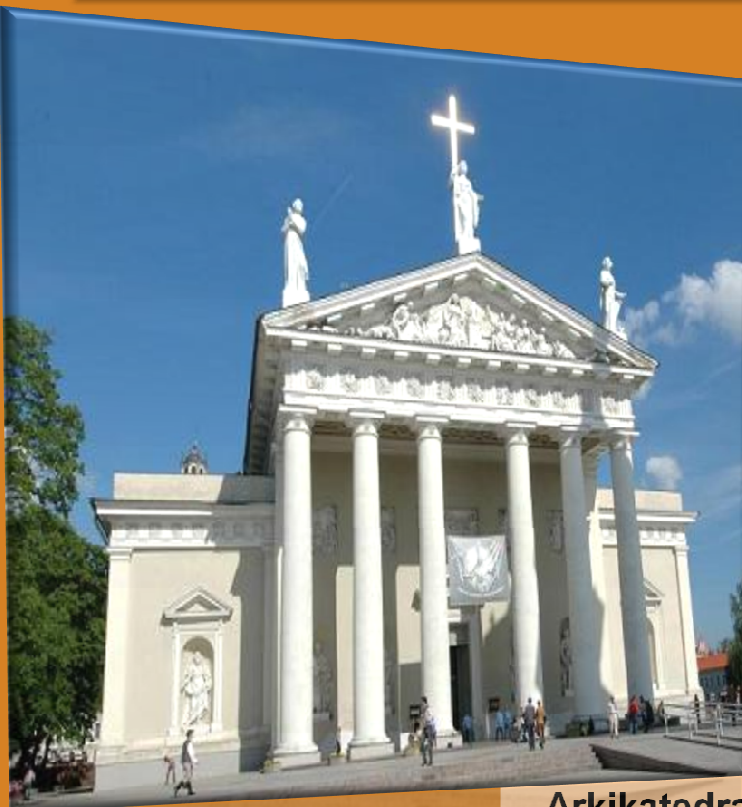
mokomoji-pažintinė ekskursija;

praktinės užduotys;

gido profesionalo konsultacija;

teoriniai žaidimai.

Vilniaus Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedra bazilika (Vilniaus katedra)

Stovi Vilniaus senamiestyje, pilių teritorijoje. Bažnyčioje yra Šv. Kazimiero koplyčia. Prie katedros stovi bokštas.

Taip pat ji arkivyskupijos ir dekanato centras, Ant Katedros žiūrint iš kairės stovi Elena, Kazimieras ir Stanislovas, o trikampėlyje pavaizduotas Nojaus aukojimas. Taip pat netoli įėjimo matome Moze su ragiukais, kurie reiškia apšvietimą.

Arkikatedra taip pat buvo visų bažnyčių centras, valdovų arsenalas, pagonių šventykla, taip pat aikštėje pagonys atlikdavo savo apeigas.

Naujausi archeologų ir istorikų tyrimai rodo, kad toje vietoje jau XIII a., Mindaugo laikais, stovėjo Katedra. Po Lietuvos krikšto Vilniaus Katedra daug kartų perstatyta. Ji buvo gotikinė, renesansinė, barokinė. Dabar Katedra po paskutinių rekonstrukcijos darbų, pagal Gucevičiaus projektą, tapo klasicistinė. Arkikatedroje yra Šv. Kazimiero koplyčia-Lietuvos globėjo-barokinio stiliaus koplyčia, kurioje stovi jo sarkofagas.

Vilniaus senamiesčio gatvėse

Prie prezidentūros...

Projektas „Dabar ir tada”

Tikslas – palyginti Antrojo pasaulinio karo metu darytas nuotraukas Lietuvoje su šiandieniniais vaizdais.

Bet vien padaryti šių dienų fotografiją toje pačioje vietoje nepakanka. Svarbu sužinoti, kas vaizduojama senojoje fotografijoje ir kada vyko joje matomas vaizdas. Dešinėje – vokiečių tankų divizija rieda Gedimino prospektu (1941 metų birželis). Matomi Panzerkampfwagen 38 (t) tankai, kuriuos turėjo ir 7-oji, ir 20-oji tankų divizijos, bet kairėje matyti neaiškios kilmės sunkvežimis. Būtent jis yra raktas į visus rūpimus klausimus. Pavykus išsiaiškinti, kad tai – buvusios Prancūzijos armijos sunkvežimis 1940 GMC, buvo galima ne tik sužinoti, kad tai - 20-oji tankų divizija (ji vienintelė buvo aprūpinta šiais trofėjiniais sunkvežimiais), bet ir tai, kad divizija per Vilnių riedėjo birželio 25 dieną .

D a b a r   **i r**   **t a d a**

Pilies

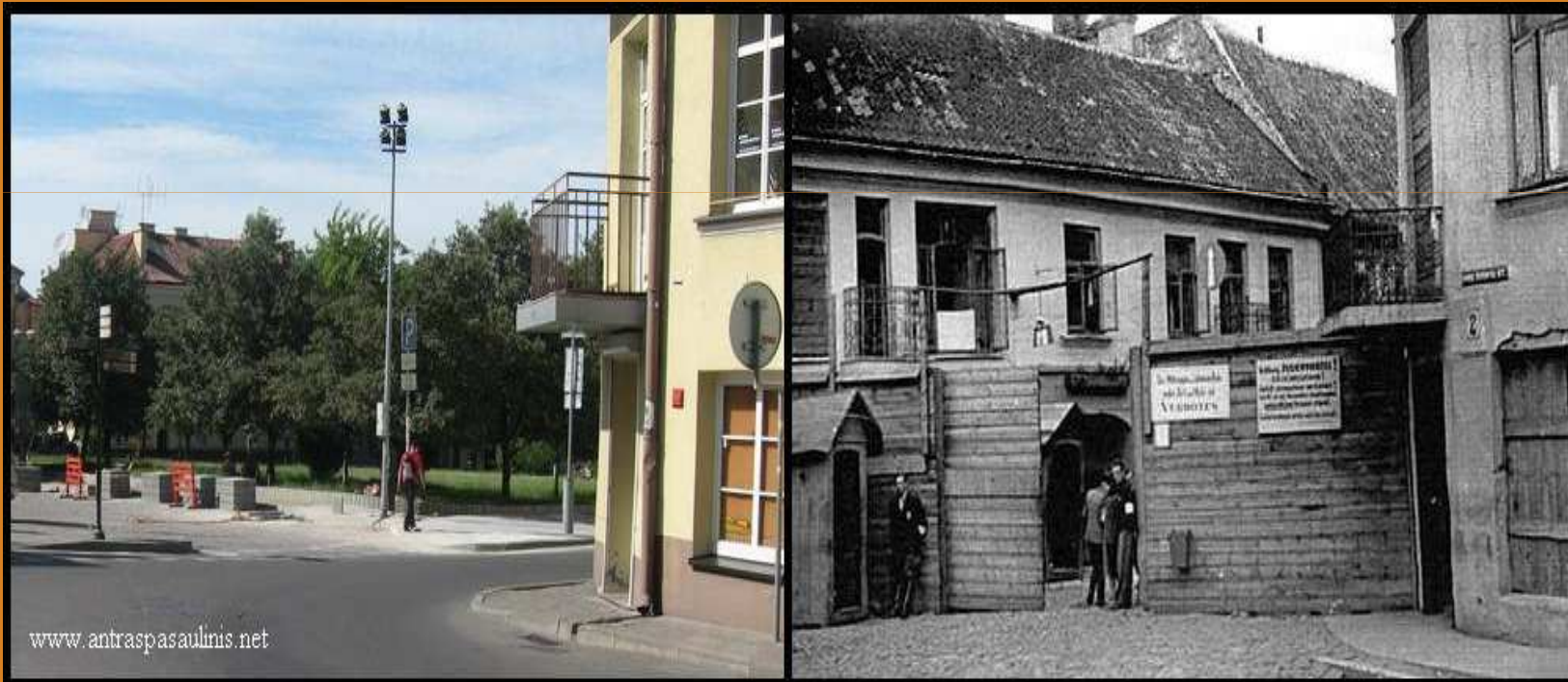
gatvė

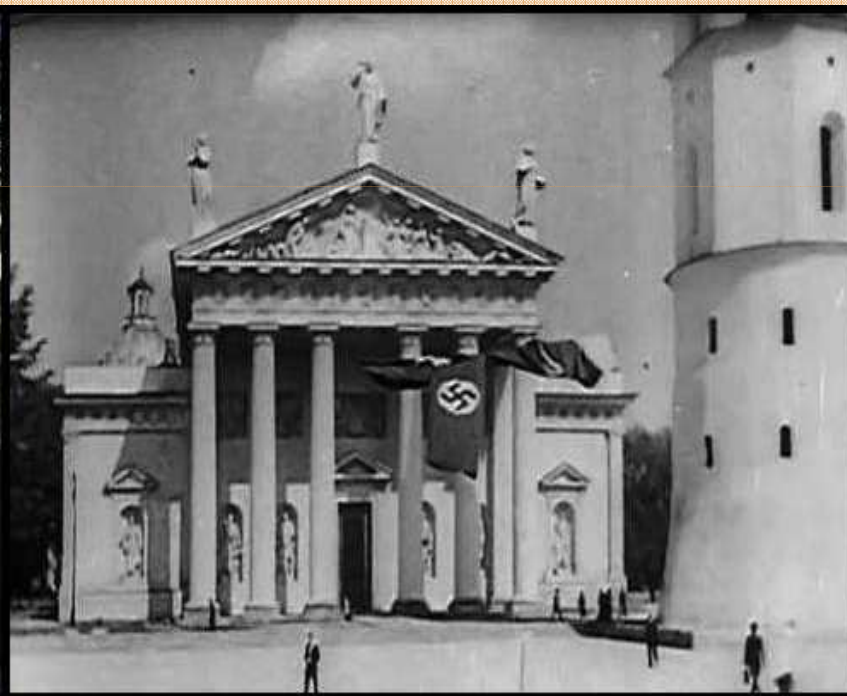
Tada ir dabar

Vilniaus getas

Dabar ir tada

Vilniaus Arkikatedra

„Įdomiausia sovietmečio nuotrauka”

Konkursas

Karoliniškių žiedas apie 1960 metus.
Nuotrauka yra iš interneto. Nuotraukoje
pavaizduotas sovietinių laikų
troleibusas.

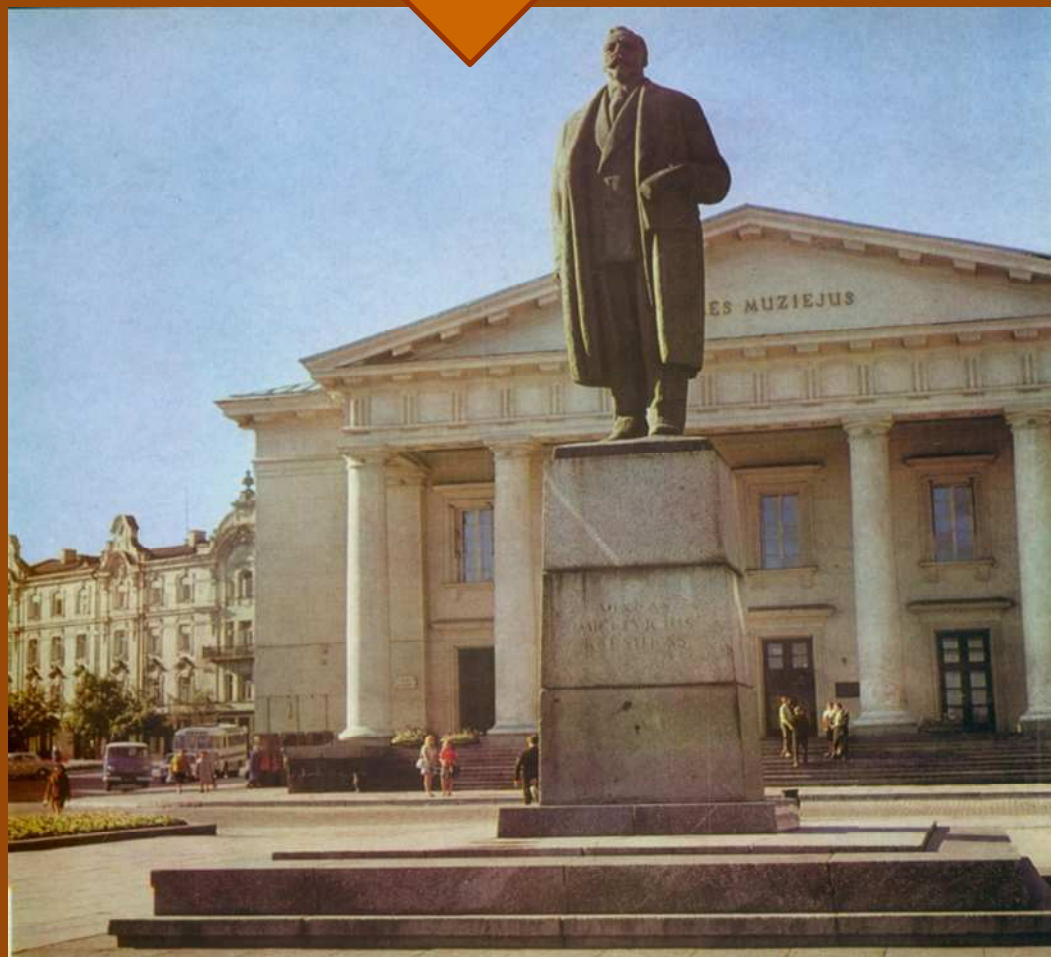

Konkursas „Įdomiausia sovietmečio nuotrauka”

1959 m. eilės prie duonos parduotuvės
Černiachovskio gatvėje

Konkursas „Įdomiausia sovietmečio nuotrauka (atvirukas)“

1978 m. LTSR Dailės muziejus ir aikštė su V. Kapsuko paminklu. Dabartinė Rotušės aikštė

Konkursas „Įdomiausia sovietmečio nuotrauka (atvirukas)”

Mano mama su garsiausio sovietmečio animacinio filmuko veikėjais.
Iš Rasos Norkūnienės asmeninio archyvo.

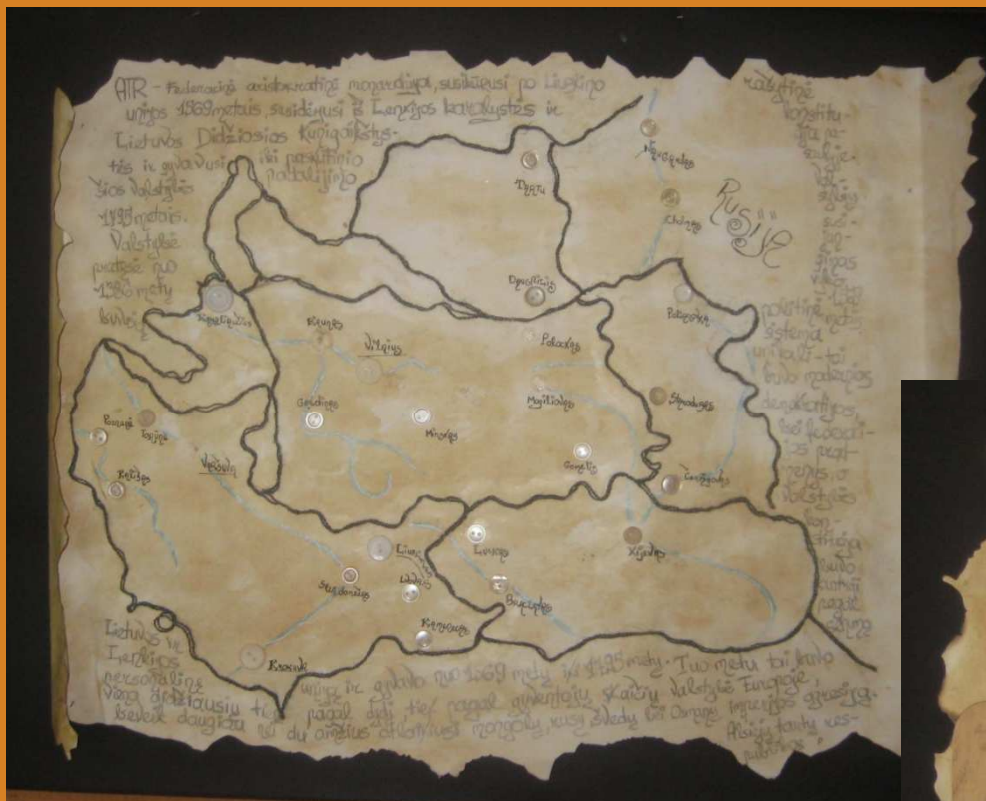
**Integruotas dailės ir istorijos
projektas
„Istoriniai motyvai graikų mene“
Projekto autorės Danutė Kibickienė, Žaneta
Vaškevičienė**

Graikiškų vazų formos su graikiškaisiais motyvais

Integruotas istorijos ir menų projektas „Lietuva žemėlapiuose“

Projekto autorės Dalia Edita
Rakauskaitė ir Žaneta Vaškevičienė

Integruotas istorijos ir menų projektas „Laiko juosta”

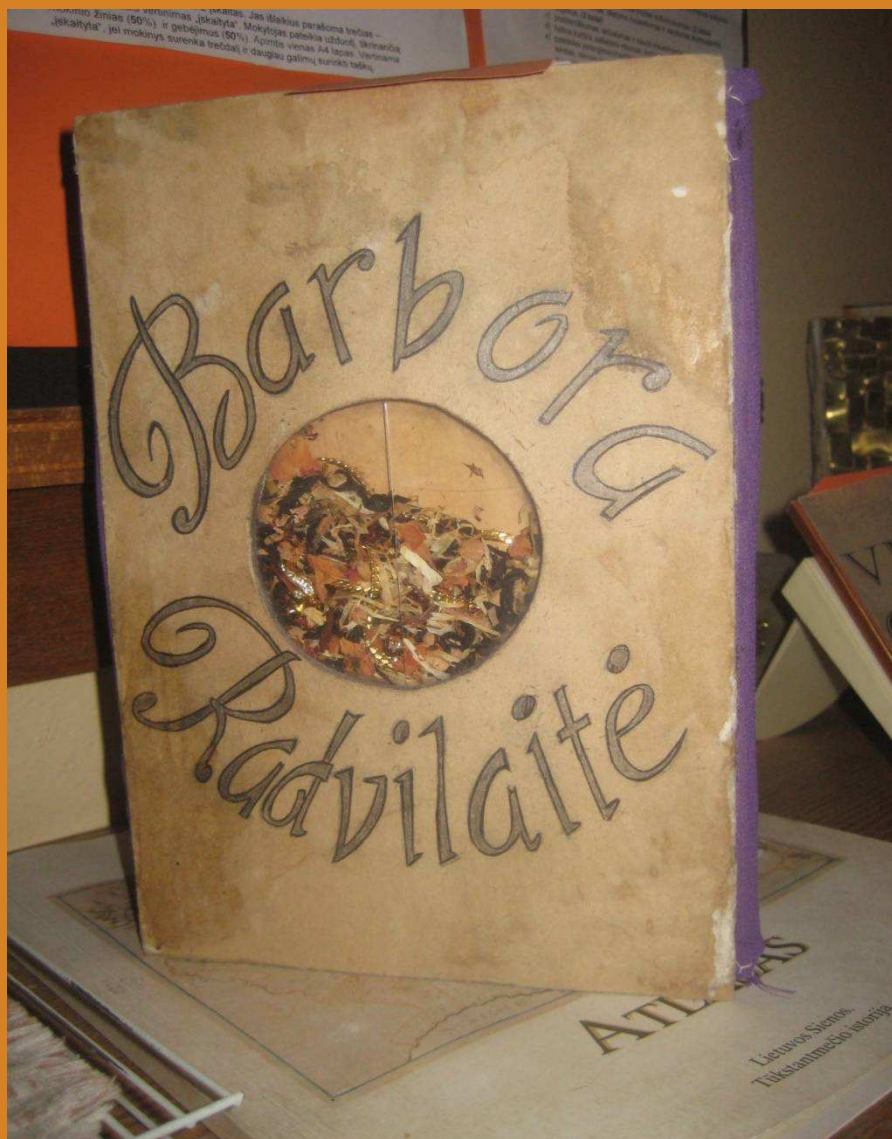

Projekto autorės
Dalia Edita
Rakauskaitė ir
Žaneta Vaškevičienė

• Projektas „Knyga kitaip”

Projekto autorės Dalia
Edita Rakauskaitė ir Žaneta
Vaškevičienė

Etnokultūros projekts
„Heraldiniai bareljefai”

Atverkime sau Vilnių

2012 m. kovo 22 d. sukako 625 m., kai Vilniaus miestas gavo Magdeburgo teises. Šia proga mūsų gimnazijoje vyko integruotas istorijos – lietuvių kalbos – menų projektas „Atverkime sau Vilnių“. I, III, IV klasių mokiniai kūrė atvirukus ir miniatiūras apie Vilniaus miestą. Projektą organizavo istorijos mokytoja Žaneta Vaškevičienė, lietuvių kalbos mokytoja Lena Miškinienė, technologijų mokytoja Edita Dalia Rakauskaitė. Gražiausiais ir įdomiausiai pripažinti Monikos Lukauskaitės (IVf), Jono Žvirgždo (IIIa), Linos Aliukonytės (IIIc), Simonos Gliebūtės (IIIa), Ivetos Žalalytės (IVf), Dariaus Mikalausko (I) darbai.

Integruotas istorijos – prancūzų kalbos projektas

Svarbu

Tinkamai ugdydami gabiuosius pastebėsime, kad neišvengiamai didės praraja tarp gabiujų ir kitų vaikų. Ji nebus tokia pavojinga, jei visi (klaseje ar šeimoje augantys skirtingų sugebėjimų vaikai) žinos, jog kiekvienas jų yra vertingas ir bus skatinami geriausiai atskleisti būtent jam(jai) būdingus sugebėjimus, kurių kiekvienas tikrai turime.

D.Karkockienė. Kaip užauginti gabų vaiką?(2004)

Reikšmingiausi mokinių laimėjimai

Romualdas Bakutis šalies jaunųjų istorikų olimpiados laimėtojas (I vieta), 2008.

Romualdas Bakutis šalies politologijos ir pilietiškumo olimpiados laimėtojas, 2008 (kelionė į Briuselį).

Eglė Gruštaitė šalies jaunųjų istorikų olimpiados laimėtoja (II vieta), 2009.

Deimantė Varnaitytė, Tomas Vyšniauskas Vilniaus miesto moksleivių konkurso „Vilnius ir vilniečiai iki narystės Europos Sąjungoje ir dabar“ nugalėtojai. Sukurtas filmas „Besikeičiantis Vilnius“. (I vieta), 2010 (kelionė į Briuselį).

Gediminas Panumis Vilniaus miesto moksleivių konkurse „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę?“ laimėtojas (I vieta)

Darius Mikalauskas šalies istorijos Kengūroje laimėjo Oranžinės Kengūros diplomą, 2012.

**Ačiū už dēmesj !
Sēkmēs !**

